

Sygn. akt **II AKa 68/15**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie, II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Mania
Sędziowie:	SA Grzegorz Chojnowski (spr.) SA Janusz Jaromin
Protokolant:	sekr. sądowy Karolina Pajewska

przy udziale prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Christophera Świerka

po rozpoznaniu w dniu 21 maja 2015 r. sprawy

M. F. (1)

oskarżonego z art. 156 § 1 pkt 2 i § 3 k.k. i innych

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie

z dnia 19 grudnia 2014 r., sygn. akt II K 74/14

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że karę pozbawienia wolności orzeczoną w pkt 1 za przestępstwo kwalifikowane z art. 156 § 3 k.k. obniża do lat 8 (ośmiu), a karę łączną orzeczoną w pkt 3 wyroku do 8 (ośmiu) lat pozbawienia wolności;

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zwalnia oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Janusz Jaromin Andrzej Mania Grzegorz Chojnowski

Sygn. akt II AKa 68/15

UZASADNIENIE

M. F. (1) został oskarżony o to, że:

I. w nocy z 18 na 19 sierpnia 2012 r. w Z. przy ul. (...), poprzez zadanie licznych, silnych ciosów pięścią i łokciem w głowę oraz kopanie obutą nogą w tułów D. M. (1), spowodował w ten sposób u niego uszkodzenia ciała w postaci: licznych stłuczeń twarzy i głowy oraz małżowiny usznej po stronie lewej, z rozległymi, zlewającymi się podbiegnięciami i

wylewami krwotocznymi, powierzchownymi otarciami naskórka i pęknięciami skóry małżowiny i głowy za małżowiną oraz ran tłuczonych warg, licznych stłuczeń twarzy, głowy i małżowiny usznej po stronie prawej z rozległymi, głębokimi otarciami naskórka twarzy i małżowiny usznej oraz płytkimi ranami tłuczonymi okolicy skroniowo – ciemieniowo – czołowej, skutkującymi urazem śródczaszkowym w postaci krwiaka pourazowego podtwardówkowego prawostronnego, krwiaka pourazowego podpajęczynówkowego, stłuczenia mózgu oraz obrzęku pourazowego mózgu, rozległego urazu klatki piersiowej w postaci stłuczenia z podbiegnięciami krwawymi, złamania wieloodłamowego licznych żeber po stronie lewej z rozerwaniem międzyżebry, stłuczenia i rozerwania płuca lewego, skutkującymi krwotokiem wewnętrznym (około 1.5 litra) do jamy klatki piersiowej po stronie lewej, które to obrażenia łącznie skutkowały wzmożonym ciśnieniem śródczaszkowym i porażeniem centralnych ośrodków oddechowo - krążeniowych oraz wstrząsem urazowo - krwotocznym, które spowodowały ciężki uszczerbek na zdrowiu D. M. (1) w postaci choroby realnie zagrażającej jego życiu, w następstwie czego D. M. (1) poniósł śmierć w czasie od kilku do kilkudziesięciu minut od działania sprawcy,

to jest o czyn z art. 156 § 1 pkt 2 kk i § 3 kk,

II. w dniu 11 września 2012 r. w Z. na ul. (...) Wojska Polskiego, działając wspólnie i w porozumieniu z M. D. i M. B., z części ładunkowej samochodu marki (...) nr rej. (...) zabrał w celu przywłaszczenia spawarkę marki (...), klucz udarowy marki (...), młot udarowo - obrotowy marki (...), szlifierkę marki (...), kołkownicę marki (...), klucze płasko - oczkowe, śrubokręty warsztatowe marki (...), skrzynkę narzędziową (...), młotek ślusarski marki (...), 3 sztuki nasadek (...), torbę skórzaną wraz z wyposażeniem elektrycznym o łącznej wartości 5.686 zł. na szkodę (...) S.A. oraz wiertarkę udarową marki (...) o wartości 500 zł na szkodę K. W., to jest o czyn z art. 278 §1 kk.

Sąd Okręgowy w Koszalinie wyrokiem z dnia 19 grudnia 2014 r., sygn. akt II K 74/14 :

1. uznał oskarżonego M. F. (1), w zakresie czynu opisanego w punkcie I oskarżenia, za winnego tego, że w nocy z 18 na 19 sierpnia 2012 r. w Z. przy ul. (...), chcąc spowodować ciężki uszczerbek na zdrowiu D. M. (1) zadał mu liczne, silne ciosy pięścią i łokciem w głowę oraz kopał obutą nogą w tułów pokrzywdzonego i spowodował w ten sposób u niego obrażenia ciała w postaci: licznych stłuczeń twarzy i głowy oraz małżowiny usznej po stronie lewej, z rozległymi, zlewającymi się podbiegnięciami i wylewami krwotocznymi, powierzchownymi otarciami naskórka i pęknięciami skóry małżowiny i głowy za małżowiną oraz ran tłuczonych warg, licznych stłuczeń twarzy, głowy i małżowiny usznej po stronie prawej z rozległymi, głębokimi otarciami naskórka twarzy i małżowiny usznej oraz płytkimi ranami tłuczonymi okolicy skroniowo – ciemieniowo – czołowej, skutkującymi urazem śródczaszkowym w postaci krwiaka pourazowego podtwardówkowego prawostronnego, krwiaka pourazowego podpajęczynówkowego, stłuczenia mózgu oraz obrzęku pourazowego mózgu, rozległego urazu klatki piersiowej w postaci stłuczenia z podbiegnięciami krwawymi, złamania wieloodłamowego licznych żeber po stronie lewej z rozerwaniem międzyżebry, stłuczenia i rozerwania płuca lewego, skutkującymi krwotokiem wewnętrznym (około 1.5 litra) do jamy klatki piersiowej po stronie lewej, które to obrażenia łącznie skutkowały wzmożonym ciśnieniem śródczaszkowym i porażeniem centralnych ośrodków oddechowo - krążeniowych oraz wstrząsem urazowo – krwotocznym i spowodowały ciężki uszczerbek na zdrowiu D. M. (1) w postaci choroby realnie zagrażającej jego życiu, w następstwie czego D. M. (1) poniósł śmierć w czasie od kilku do kilkudziesięciu minut od działania sprawcy, który to skutek oskarżony mógł przewidzieć, tj. czynu z art. 156 § 1 pkt 2 kk i § 3 kk i za to na podstawie art. 156 § 3 kk skazał go na karę 10 (dziesięciu) lat pozbawienia wolności,

2. uznał oskarżonego M. F. (1) za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, opisanego w pkt II aktu oskarżenia, tj. czynu z art. 278 § 1 kk i za to na podstawie art. 278 § 1 kk skazał go na karę roku pozbawienia wolności,

3. na podstawie art. 85 kk i art. 86 § 1 kk połączył orzeczone w pkt 1 i 2 kary pozbawienia wolności i wymierzył oskarżonemu karę łączną 10 (dziesięciu) lat pozbawienia wolności,

4. na podstawie art. 46 § 1 kk zasądził od oskarżonego M. F. (1), kwotę 4.586 zł (cztery tysiące pięćset osiemdziesiąt sześć złotych) na rzecz (...) S.A. oraz kwotę 500 zł (pięćset złotych) na rzecz K. W. tytułem naprawienia szkody, wspólnie z M. D. i M. B. obciążonych solidarnie obowiązkiem naprawienia szkody na rzecz wyżej wymienionych

pokrzywdzonych prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Drawsku Pomorskim z dnia 20 lutego 2014 r. w sprawie II K 431/13, przy czym naprawienie szkody przez któregokolwiek z nich zwalnia pozostałych z tego obowiązku,

5. na podstawie art. 46 § 1 kk orzekł od oskarżonego na rzecz M. M., D. M. (2), E. M. (córci D. M. (1)) i A. M. po 50.000,00 tys. zł (pięćdziesiąt tysięcy złotych) na rzecz każdego z nich, tytułem zadośćuczynienia za doznane przez nich krzywdy z powodu śmierci ojca D. M. (1),

6. na podstawie art. 63 § 1 kk na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 18 września 2012 roku do dnia 19 grudnia 2014 roku,

7. zwolnił oskarżonego od zapłaty kosztów sądowych na rzecz Skarbu Państwa, w tym od opłaty w sprawach karnych.

Apelację od wyroku na korzyść oskarżonego M. F. (1) w części dotyczącej wymiaru kary orzeczonej w punkcie 1 sentencji orzeczenia, a w konsekwencji także w części co do kary łącznej orzeczonej w punkcie 3 sentencji orzeczenia wniósł jego obrońca. Przeciwko skarżonemu wyrokowi podniósł zarzut rażącej niewspółmierności (surowości) kary pozbawienia wolności orzeczonej względem oskarżonego M. F. (1) w punkcie 1 sentencji orzeczenia, skutkującej jednocześnie rażąco niewspółmiernością kary łącznej orzeczonej w punkcie 3 orzeczenia.

Tak podnosząc, apelujący wniósł o zmianę skarżonego wyroku poprzez obniżenie (złagodzenie) wymiaru kary pozbawienia wolności orzeczonej w stosunku do oskarżonego M. F. (1) w punkcie 1 sentencji orzeczenia z jednoczesnym obniżeniem wymiaru kary łącznej orzeczonej w punkcie 3.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego okazała się zasadna.

Wprawdzie apelacja ustaleń faktycznych nie kwestionuje, jednak podkreślić należy, iż sąd rozstrzygający, zgromadził pełny materiał dowodowy i właściwie go ocenił w zakresie sprawstwa oskarżonego. Nie budzi też zastrzeżeń ocena prawna zachowania oskarżonego. Natomiast ma rację apelujący, iż wymierzona oskarżonemu M. F. (1) w punkcie 1 wyroku kara łącznie surowością.

Rażąca niewspółmierność kary zachodzi jedynie wtedy, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można przyjąć, że zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez Sąd pierwszej instancji, a karą jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej, w następstwie prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary przewidzianych w art. 53 k.k. i art. 54 k.k. Stwierdzić także należy, iż nie chodzi tu o każdą ewentualną różnicę w ocenach co do wymiaru kary ale o różnicę tak zasadniczej natury, że karę dotychczas wymierzoną nazwać byłoby można – również w potocznym tego słowa znaczeniu – „rażąco” niewspółmierną. Niewspółmierność kary zachodzi zatem wtedy, gdy orzeczona kara za przypisane przestępstwo nie uwzględnia należyte stopnia winy oskarżonego i społecznej szkodliwości czynu oraz nie realizuje w wystarczającej mierze celu kary w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, z jednoczesnym uwzględnieniem celów wychowawczych i zapobiegawczych (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dn. 30.11.1990r., WR 363/90, OSNKW 1991, Nr 7-9, poz. 39, z dn. 02.02. 1995r., II KRN 198/94, OSP 1995, Nr 6, poz. 18).

W ocenie Sądu Apelacyjnego za przyjęciem konstatacji o rażącej niewspółmierności (surowości) kary w przedmiotowej sprawie przemawiają jej realia. Wymienione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku okoliczności łagodzące nie zostały bowiem dostatecznie uwzględnione przez Sąd pierwszej instancji, przez co wymierzona kara jawi się jako rażąco surowa. W szczególności nadmiernej deprecjacji uległy okoliczności łagodzące związane z przyznaniem się oskarżonego, wyrażonym szczerym żalem i skruchą. Oceniając czyn oskarżonego Sąd meriti oczywiście słusznie stwierdził, że jego stopień społecznej szkodliwości jest wysoki, podobnie jak i wysoki jest stopień zawinienia wynikający z okoliczności popełnionego przestępstwa. Nie sposób bowiem pomijać, że oskarżony swoim działaniem naruszył najwyższe dobro prawem chronione, a mianowicie życie i zdrowie ludzkie, cyt. „wtargnął do cudzego mieszkania i zaczął bić osobę, która nie mogła się przed nim skutecznie bronić ponieważ była schorowana,

miała problemy z poruszaniem się”, w swoim działaniu był brutalny o czym świadczy rodzaj i rozmiar obrażeń pokrzywdzonego (k.356-360), a przypisanego mu przestępstwa dopuścił się pod wpływem alkoholu, przy czym miał świadomość, że alkohol sprzyja podejmowaniu przez niego działań agresywnych, a także okoliczność, iż kosztem dobrego imienia pokrzywdzonego próbował osiągnąć korzyść w postaci niższej kary dla siebie. Te obciążające dla oskarżonego okoliczności zostały w sposób wyczerpujący przedstawione i uzasadnione w motywach zaskarżonego orzeczenia i nie ma potrzeby ich powtarzać (k. 23-24 uzasadnienia).

Zatem Sąd Okręgowy, chociaż miał na uwadze stopień szkodliwości społecznej czynu oskarżonego i jego winy, to jednak w niedostatecznym zakresie uwzględnił okoliczności łagodzące wymiar kary. Wskazać przede wszystkim należy, że oskarżony przyznał się do popełnienia zarzucanego mu przestępstwa, a także – a co zostało pominięte przez Sąd Okręgowy - wyraził żal z powodu tego co się stało, przeprosił rodzinę pokrzywdzonego cyt. ”Przepraszam rodzinę pokrzywdzonego, ... ja nie chciałem zabić, to było zwykłe pobicie....bardzo żałuję.... Chciałbym jeszcze raz przeprosić.” (k- 1664) W orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów apelacyjnych wielokrotnie wyrażano pogląd, iż przeproszenie pokrzywdzonych, wyrażenie skruchy i żalu są jednymi z najistotniejszych okoliczności łagodzących. Rzeczywiste przyznanie się do winy, tj. przyznanie wszystkich okoliczności istotnych dla ustalenia stanu faktycznego należy ocenić jako najpoważniejszą, po czynnym żalu i przebaczeniu ofiary, okoliczność łagodzącą. Znamienny jest także fakt składania przez oskarżonego wyjaśnień w toku całego postępowania, które pozwalały w znacznej mierze na odtworzenie stanu faktycznego. Chociaż postawa wyrażająca się w składaniu wyjaśnień nie może mieć zasadniczego wpływu na wymiar kary, to niewątpliwie dzięki wyjaśnieniom oskarżonego udało się wiele okoliczności wyjaśnić i powinno mieć to odzwierciedlenie w wymiarze kary.

Nie bez znaczenia dla orzeczenia o karze za przypisane M. F. (1) przestępstwo jest wreszcie okoliczność, że oskarżony nie był dotychczas karany, a także, iż w dacie czynu tj. w nocy z 18 na 19 sierpnia 2012 r., miał ledwo ukończone 18 lat. Wymierzając karę młodocianemu, należy zawsze rozważyć jej aspekt wychowawczy (art. 54 § 1 k.k.). Prymat celów wychowawczych w kształtowaniu kary wobec sprawców młodocianych jest uzasadniony szczególnymi warunkami i właściwościami osobistymi takich sprawców, w większym stopniu podatnych na negatywne wpływy zewnętrzne, ale i na oddziaływanie wychowawcze środkami karnymi. Sens normatywny powołanego przepisu sprowadza się do ustanowienia prymatu celu wychowawczego kary w sytuacji ewentualnego konfliktu z pozostałymi dyrektywami wymiaru kary, w szczególności z dyrektywą prewencji generalnej czy też celami zapobiegawczymi. Ów prymat nie oznacza przy tym nakazu orzekania wobec sprawców nieletnich albo młodocianych kar łagodnych, ale obliguje sąd do szczególnej wnikliwości w ocenie takiego sprawcy oraz zebrania w tym celu wszelkich możliwych informacji, aby w zależności od stopnia jego demoralizacji wymierzyć karę niezbędną i właściwą do reedukacji oraz resocjalizacji.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, wymierzona oskarżonemu M. F. (1) kara 10 lat pozbawienia wolności nie uwzględnia wskazanych wyżej okoliczności łagodzących. Nie można bowiem przyjmować, że tylko wysokie kary pozbawienia wolności osiągają cele prewencyjne. Cele te osiąga się karami sprawiedliwymi, bez względu na ich wysokość. Uznając zatem racje autora apelacji o rażącej surowości kary, Sąd Apelacyjny, zmienił rozstrzygnięcie o karze za przestępstwo kwalifikowane z art. 156 § 3 kk przez obniżenie kary pozbawienia wolności do 8 (ośmiu) lat uznając, że czyni ona zadość wymaganiom art. 53 § 1 i 2 k.k. i art. 54 kk. Tak zmodyfikowana kara respektuje konieczność prowadzenia wobec oskarżonego odpowiednio długiego oddziaływania zapobiegawczego i wychowawczego, a także spełnia rolę oddziaływania społecznego.

W związku ze zmianą orzeczenia o karze w zakresie czynu kwalifikowanego z art. 156 § 3 k.k. niezbędne było ukształtowanie na nowym poziomie kary łącznej. Uwzględniając przyjęte przez Sąd pierwszej instancji okoliczności podmiotowe i przedmiotowe przypisanych oskarżonemu czynów, Sąd Apelacyjny orzekł karę łączną w wymiarze 8 lat pozbawienia wolności. W pozostałym zaś zakresie wyrok utrzymał w mocy.

Na podstawie art. 624 kpk Sąd Apelacyjny zwolnił skazanego od ponoszenia wydatków za postępowanie odwoławcze biorąc pod uwagę jego sytuację – pobyt w izolacji - ich uiszczenie byłoby dla niego zbyt uciążliwe.